

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia drepturile omului și relații interetnice

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

13 aprilie 2016

CDU nr. 6/88

RAPORT

asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.180 din 15.05.2014, lectura II)

Proiectul de lege nr.180 din 15.05.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, avînd drept scop perfecționarea legislației privind promovarea egalității de gen pentru asigurarea egalității de șanse, a fost examinat și adoptat în prima lectură de Parlament pe data de 17 iulie 2014.

Deși proiectul în cauză a fost aprobat pentru lectura a II-a în cadrul comisiei de profil în legislatura precedentă, necesitatea de a reveni la examinarea lui în componența actualei comisii pentru drepturile omului și relații interetnice a fost condiționată de unele aspecte ce și-au pierdut actualitatea între timp.

Totodată, în faza examinării proiectului pentru lectura I în plenul Parlamentului propunerea comisiei de a comasa proiectul nr.180 cu proiectul 101 nu a fost trecută prin procedura de vot. În aceste condiții și în temeiul art.56 alin.(4) al Regulamentului Parlamentului comisia consideră necesar să propună Parlamentului revotarea proiectul nr. 180 din 15.05.2014 pentru adoptare în lectura întâi, considerîndu-l proiect de bază, urmînd a fi comasat pentru lectura a doua cu proiectul de alternativă nr. 101 din 11.03.2014, pentru a fi prezentat ca proiect unic.

În vederea definitivării, proiectul de lege a fost dezbătut în cadrul ședințelor Comisiei drepturile omului și relații interetnice cu participarea reprezentanților autorităților publice și a societății civile. Concomitent au fost examinate amendamentele și propunerile referitoare la conținutul reglementărilor proiectului, inclusiv cele expuse de deputați în cadrul examinării lui pentru lectura I la ședința Parlamentului.

De asemenea, proiectul a constituit obiect de cercetare în cadrul unor acțiuni realizate de PNUD în parteneriat cu Parlamentul RM cu participarea experților străini în domeniul drepturilor omului, unde au fost înaintate recomandări și soluții pe marginea conținutului acestuia.

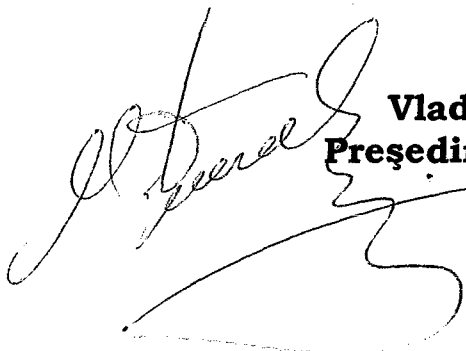
În cadrul examinării au fost distinse câteva subiecte importante cu referire la cota minimă de reprezentare pe sexe în autoritățile publice, asigurarea cotei obligatorii de reprezentare a ambelor sexe pe listele electorale și concediul paternal.

Pentru a determina varianta finală a cotei de reprezentare pe listele electorale dintre cea de 30% propusă în proiectul nr.101 și cota de 40% stabilită în prezentul proiect, comisia a decis să aprobe cota obligatorie minimă de reprezentare de 40% a ambelor sexe.

Cu referire la identificarea unui mecanism de asigurare a cotei obligatorii de reprezentare a ambelor sexe pe listele electorale, Comisia, valorificând bunele practici în domeniul electoral și a egalității de gen, a decis să aprobe modelul de penalizare financiară pentru concurenții electorali, care nu respectă cota de reprezentare la formarea listelor electorale. În acest caz vor fi lipsiți de dreptul de a beneficia de alocații de la bugetul de stat pe un termen de 1 an. Totodată, Comisia a respins propunerea Deputatei Mihaela Spătaru de a extinde termenul respectiv pînă la perioada unui mandat.

Dat fiind faptul că, în actualele condiții de austeritate financiară Ministerul Finanțelor în repetate rînduri a avertizat despre lipsa acoperirii financiare pentru realizarea prevederilor cu privire la concediul paternal, membrii comisiei de comun acord cu reprezentanții autorilor au convenit asupra faptului ca concediu respectiv să constituie 3 zile. Termenul dat a fost aprobat deja de Comisia națională pentru negocieri și consultări colective completînd Convenția colectivă nr.2 din 9 iulie 2004 „Timpul de muncă și timpul de odihnă” cu o prevedere ce garantează angajaților concediu paternal cu o durată de 3 zile, cu menținerea salariului mediu.

Pe marginea celor expuse, Comisia drepturile omului și relații interetnice propune Parlamentului adoptarea proiectului de Lege nr.180 din 15.05.2014 în lectura a doua cu amendamentele acceptate, ce se conțin în anexa ce constituie parte integrantă la prezentul raport.

Vladimir ȚURCAN,
Președintele Comisiei

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 131–133, art. 1018), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 punctul 2), după cuvântul „legalității” se introduce cuvântul „, egalității”.

2. Articolul 3 se completează cu punctul 12¹⁾ cu următorul cuprins:

„12¹⁾ asigură integrarea principiului egalității între femei și bărbați în actele normative și în documentele de politici;”.

3. La articolul 19 punctul 3), cuvintele „în domeniul” se substituie cu cuvintele „în domeniile asigurării egalității de șanse între femei și bărbați;”.

4. La articolul 27 alineatul al doilea punctul 4), după cuvintele „formează Guvernul” se introduce textul „, , respectînd o cotă minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe;”.

Art. II. – Legea presei nr. 243-XIII din 26 octombrie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 2, art. 12), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 4:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins:

„(2) Publicațiile periodice și agențiile de presă sînt obligate să utilizeze un limbaj corect și nediscriminatoriu, în care statutul egal și rolul femeilor și al bărbaților sînt reflectate în aceeași măsură și tratate ca avînd aceeași valoare și aceeași demnitate, contribuind la diminuarea stereotipurilor sexiste.

(3) Este inadmisibilă și se sancționează conform legii publicarea oricăror materiale și informații care prezintă imaginea unui anumit sex în maniera de umilire a demnității și/sau care conțin un îndemn deschis sau ascuns la promovarea în diverse domenii a unui anumit sex în detrimentul celuilalt sex.”

2. Articolul 8 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Fondatorul (cofondatorii) este responsabil de organizarea instruirii angajaților în domeniul drepturilor omului și al asigurării egalității între femei și bărbați.”

Art. III. – La articolul 22 alineatul (8) din Legea nr. 271-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la protecția civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 20, art. 231), cu modificările ulterioare, textul „și celor care au copii sub 8 ani” se exclude.

Art. IV. – Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28 martie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2:

litera h) se completează în final cu textul „, , respectînd necesitățile copiilor, femeilor și bărbaților, persoanelor cu dizabilități și ale persoanelor în etate”.

2. Articolul 51:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În cazul imposibilității de spitalizare a copilului bolnav sau al lipsei de indicații pentru tratamentul acestuia în condiții de staționar, dreptul la indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav se acordă, după caz, unuia dintre părinți: mamei sau tatălui. În cazul în care nici mama nici tatăl, din motive întemeiate, nu pot îngriji copilul bolnav, indemnizația se acordă altei persoane asigurate, după caz:

tutorelui, unui alt membru de familie, bunicului sau bunicii. Persoanele care beneficiază de îndemnizația respectivă sînt scutite de la muncă în modul stabilit.”

la alineatul (5), cuvintele „mama (tatăl) ori o rudă” se substituie cu cuvintele „unul dintre părinți – mama sau tatăl ori, după caz, tutorele, un alt membru de familie, bunicul sau bunica”.

Art. V. – La articolul 9 punctul 14) din Legea nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 183–185, art. 654), cu modificările ulterioare, textul „condiții de deținere mai bune pentru femei și minori” se substituie cu textul „condiții adaptate necesităților specifice ale minorilor, femeilor gravide, lehzuzelor și ale femeilor care alăptează”.

Art. VI. – Legea nr. 1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 67–68, art. 555), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, în noțiunea „publicitate neadecvată”, după cuvîntul „amorală” se introduce cuvîntul „, , sexistă”.

2. Legea se completează cu articolul 11¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 11¹. Publicitatea sexistă

(1) Se consideră sexistă publicitatea care:

a) prezintă femeia sau bărbatul drept obiect sexual, în situații umilitoare sau degradante, violente și care ofensează demnitatea umană;

b) promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea percepției tradiționale asupra femeii drept o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, avînd o poziție socială inferioară.

(2) Publicitatea sexistă este interzisă.”

Art. VII. – Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 81, art. 667), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 26, alineatul (1) se completează cu litera h¹) cu următorul cuprins:

„h¹) asigură monitorizarea respectării principiului egalității între femei și bărbați în campania electorală pentru alegeri parlamentare și pentru alegeri locale;”.

2. Articolul 41 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale vor fi întocmite respectându-se cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe.”.

3. Articolul 44:

la alineatul (3), după cuvintele „efectuează înregistrarea” se introduc cuvintele „sau refuză înregistrarea”.

4. Articolul 79:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins:

„(2) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea prevederilor art. 41 alin. (2¹) .

(3) În cazul în care concurentul electoral prezintă o listă de candidați ce nu corespunde cerințelor specificate la alin. (2), Comisia Electorală Centrală îl notifică cu privire la acest fapt și îi recomandă să efectueze aranjamentele de rigoare cu cel puțin 7 zile înainte de data alegerilor. În cazul în care concurentul nu se conformează cerințelor până la expirarea acestui termen, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărâre privind constatarea acestui fapt și lipsirea concurentului respectiv de dreptul la alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de 1 an.”

5. Articolul 80 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Modificarea listelor de candidați se efectuează cu respectarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.”

6. Articolul 126 se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Listele de candidați vor fi întocmite și/sau vor fi modificate cu respectarea prevederilor art. 41 alin. (2¹).

(1²) În cazul în care concurentul electoral prezintă o listă de candidați ce nu corespunde cerințelor specificate la alin. (1¹), Comisia Electorală Centrală îl notifică cu privire la acest fapt și îi recomandă să efectueze aranjamentele de rigoare cu cel puțin 7 zile înainte de data alegerilor. În cazul în care concurentul nu se conformează cerințelor pînă la expirarea acestui termen, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărîre privind constatarea acestui fapt și lipsirea concurentului respectiv de dreptul la alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de 1 an.”

Art. VIII. – La articolul 11³ din Legea nr. 140-XV din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 68–71, art. 505), cu modificările ulterioare, alineatul (1) se completează cu litera k) cu următorul cuprins:

„k) prevenirea și eliminarea cazurilor de discriminare după orice criteriu și de hărțuire sexuală la locul de muncă.”

Art. IX. – Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159–162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 124, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se acordă, în baza unei cereri în formă scrisă, tatălui copilului ori unuia din bunici sau unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorelui, în cazul în care persoanele indicate la alin. (1) nu utilizează concediul prevăzut la alin. (2).”

2. Codul se completează cu articolul 124¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 124¹. Concediul paternal

(1) Concediul paternal se acordă în condițiile prevăzute de prezentul articol pentru a asigura participarea efectivă a tatălui la îngrijirea copilului nou-născut.

(2) Tatăl copilului nou-născut beneficiază de dreptul la un concediu paternal de 3 zile calendaristice.

(3) Concediul paternal se acordă în baza unei cereri în formă scrisă, în primele 56 de zile de la nașterea copilului. La cerere se anexează o copie a certificatului de naștere al copilului.

(4) Pe perioada concediului paternal, salariatul beneficiază de o indemnizație paternală care nu poate fi mai mică decît mărimea salariului mediu

cuvenit pentru perioada respectivă și care este achitată din fondul de salarii al unității.

(5) Angajatorul este obligat să încurajeze salariații în vederea beneficiii de concediu paternal.

(6) Cazurile în care angajatorul creează situații cu efect de dezavantajare a angajaților care iau concediu paternal sînt considerate cazuri de discriminare din partea angajatorilor și se sancționează conform legii.”

3. La articolul 329 alineatul (1), după cuvintele „a obligațiilor de muncă” se introduc cuvintele „, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă”.

4. Articolul 386 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) La depistarea în unități a cazurilor de discriminare după criteriul de sex și a condițiilor ce le favorizează, organele sindicale înaintează conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente recomandări concrete de eliminare a acestora.”

Art. X. – Legea nr. 5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 47–50, art. 200), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 2:

după noțiunea „gender” se introduce noțiunea „grup coordonator în domeniul gender” cu următorul cuprins:

„*grup coordonator în domeniul gender* – organ consultativ și coordonator, constituit din unități gender din cadrul subdiviziunilor cu competențe de elaborare, promovare și monitorizare a politicilor în domeniul de activitate a autorității administrației publice centrale de specialitate;”

noțiunea „hărțuire sexuală” va avea următorul cuprins:

„*hărțuire sexuală* – manifestare a unui comportament fizic, verbal sau nonverbal care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare sau insultătoare în scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvîrșite prin amenințare, constrîngere, șantaj;”

după noțiunea „hărțuire sexuală” se introduc noțiunile „limbaj sexist” și „principiul egalității între femei și bărbați” cu următorul cuprins:

„*limbaj sexist* – expresii și adresări ce prezintă femeia și bărbatul în manieră umilitoare, degradantă și violentă, ofensând demnitatea acestora;

principiul egalității între femei și bărbați – principiu ce prevede egalitatea în drepturi între bărbați și femei, oportunități și responsabilități în toate domeniile vieții;”

2. Articolul 5:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Discriminarea după criteriul de sex poate fi directă, indirectă, prin asociere sau prin victimizare.”

la alineatul (5), cuvintele „organele competente” se substituie cu cuvintele „instanța de judecată”;

la alineatul (6), literele b) și c) vor avea următorul cuprins:

„b) o diferență de tratament bazată pe o caracteristică legată de sex din motive care se referă la natura activității profesionale speciale, în cazul în care o asemenea caracteristică reprezintă o cerință profesională reală și determinată, cu condiția că obiectivul este legitim, iar cerința este proporțională;

c) anunțurile speciale de angajare a persoanelor de un anumit sex la locurile de muncă care se referă la natura activității profesionale speciale, în cazul în care o asemenea caracteristică legată de sex reprezintă o cerință profesională reală și determinată, cu condiția că obiectivul este legitim, iar cerința este proporțională;”.

3. La articolul 7, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Partidele politice sînt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați, respectînd o cotă minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe la:

- a) asigurarea reprezentării în organele de conducere;
- b) reprezentarea femeilor și bărbaților în listele de candidați fără discriminare după criteriul de sex.”

4. Articolul 8 va avea următorul cuprins:

„Articolul 8. Egalitatea de șanse în mass-media

(1) Mass-media va contribui la promovarea principiului egalității între femei și bărbați în societate prin elaborarea de programe și de materiale cu impact asupra modificării modelelor sociale și culturale de comportament al bărbaților și femeilor pentru eliminarea prejudecăților, obișnuințelor și a altor practici bazate pe ideea de inferioritate sau de superioritate a unuia dintre sexe sau pe rolurile stereotipe privind bărbații și femeile.

(2) Este inadmisibilă și se sancționează conform legislației publicarea oricăror materiale și informații de caracter sexist și utilizarea limbajului sexist.”

5. La articolul 9, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Se interzice publicarea de către mass-media, persoanele fizice și/sau juridice, agențiile publice și private pentru ocuparea forței de muncă a anunțurilor discriminatorii după criteriul de sex în domeniul angajării.”

6. Articolul 10:

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Angajatorul asigură informarea tuturor angajaților cu privire la interzicerea acțiunilor de discriminare și de hărțuire sexuală la locul de muncă în vederea prevenirii acestora, cu privire la drepturile de care dispun angajații pentru soluționarea situațiilor de discriminare, cu privire la soluțiile propuse de către angajatori în cazurile de discriminare, precum și cu privire la răspunderea prevăzută de lege, inclusiv prin afișarea în locuri vizibile a prevederilor respective din regulamentele interne ale unității.”

alineatul (3):

la litera d), după cuvintele „de prevenire” se introduc cuvintele „a discriminării după criteriul de sex și/sau”, iar cuvintele „împotriva discriminării” se exclud;

la litera f), după cuvintele „după criteriul de sex” se introduc cuvintele „și de hărțuire sexuală”.

7. La articolul 11, alineatul (1) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) orice alte acțiuni de discriminare după criteriul de sex.”

8. Articolul 13:

partea introductivă a alineatului (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instituțiile de învățământ și de educație publice sau private, precum și toți ceilalți furnizori de servicii de formare inițială și continuă autorizați conform legii, asigură realizarea principiului egalității între femei și bărbați.”

la alineatul (2), cuvintele „Instituțiile de învățământ și educație” se substituie cu cuvintele „Instituțiile prevăzute la alin. (1)”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Ministerul Educației și mediul academic promovează participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților la ocuparea funcțiilor didactice și științifice în sistemul de învățământ și știință.”

alineatul (4) se completează în final cu textul „ , precum și centrele de formare inițială și continuă ale organelor de ocrotire a normelor de drept și ale celor ce contribuie la înfăptuirea justiției”.

9. La articolul 15:

după litera d) se introduce litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) Inspectoratul de Stat al Muncii;”

la litera e), textul „(unitățile gender)” se substituie cu textul „(grupurile coordonatoare în domeniul gender)”;

articolul se completează cu literele g) și h) cu următorul cuprins:

„g) Biroul Național de Statistică;

h) Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.”

10. Articolul 18:

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) dezvoltarea colaborării structurilor de stat cu societatea civilă și cu organizațiile internaționale, precum și impulsivitatea parteneriatului acestora cu sectorul privat și cu mediul de afaceri în promovarea egalității între femei și bărbați;”

articolul se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) analiza planurilor și a programelor naționale și locale, a valorificării investițiilor financiare în domeniul egalității între femei și bărbați.”

11. Articolul 19:

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) În cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, atribuțiile expuse la alin. (1) sînt puse în sarcina unei subdiviziuni specializate a aparatului central, avînd competențe de:

a) elaborare și perfecționare a cadrului legislativ și normativ în domeniul egalității între femei și bărbați;

b) identificare a necesității efectuării studiilor analitice în domeniul egalității între femei și bărbați în parteneriat cu alte autorități ale administrației publice centrale de specialitate;

c) elaborare a documentelor de politici în domeniul egalității între femei și bărbați și prezentarea acestora Guvernului spre aprobare;

d) elaborare, fundamentare și dezvoltare a proiectelor în domeniul egalității între femei și bărbați în cooperare cu societatea civilă și cu organizațiile internaționale;

e) coordonare metodologică a activității grupului coordonator în domeniul gender și a unităților gender din cadrul administrației publice centrale de specialitate și al administrației publice locale;

f) elaborare și coordonare a implementării programelor în domeniul egalității între femei și bărbați, organizare în parteneriat cu societatea civilă a campaniilor de mediatizare, planificare a studiilor și cercetărilor în domeniu și a altor activități de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați;

g) monitorizare și evaluare a politicilor și programelor din domeniu;

h) coordonare a procesului de elaborare a rapoartelor naționale și a rapoartelor guvernamentale periodice asupra gradului de implementare a prevederilor tratatelor internaționale din domeniu;

i) coordonare și monitorizare a implementării recomandărilor din domeniul de referință adresate Guvernului de către comitetele și consiliile specializate ale ONU și ale Consiliului European;

j) organizare a activității curente și de secretariat a Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați;

k) stabilire a parteneriatului cu sectorul privat și cu mediul de afaceri, precum și cu organizațiile necomerciale în vederea promovării și implementării principiului egalității între femei și bărbați;

l) exercitare a altor atribuții în domeniu conform legislației.

(3) În competența celorlalte autorități ale administrației publice centrale intră:

- a) asigurarea abordării complexe a egalității între femei și bărbați și a realizării tratatelor internaționale din domeniu în sfera de competență;
- b) asigurarea respectării principiului egalității între femei și bărbați în politica de cadre și crearea condițiilor de prevenire a oricăror forme de discriminare după criteriul de sex și de hărțuire sexuală la locul de muncă;
- c) prezentarea către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în modul stabilit, a rapoartelor despre situația privind implementarea politicii naționale de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați;
- d) exercitarea altor atribuții în domeniu conform legislației.”

articolul se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate funcționează grupul coordonator în domeniul gender, avînd drept scop asigurarea abordării complexe a egalității între femei și bărbați în politicile și programele din toate domeniile și la toate nivelurile de adoptare și aplicare a deciziilor. Membrii grupului coordonator în domeniul gender sînt unitățile gender din subdiviziunile cu competențe de elaborare, promovare și monitorizare a politicilor în domeniul de activitate a autorității administrației publice centrale de specialitate.

(3²) Grupul coordonator în domeniul gender are următoarele atribuții:

- a) monitorizează respectarea legislației în domeniul de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați în cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate;
- b) aprobă rapoartele unităților gender privind asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați în sectorul de activitate și le prezintă în modul prevăzut organului specializat;
- c) examinează cazurile de discriminare după criteriul de sex și de hărțuire sexuală la nivel de ramură, precum și în structurile descentralizate și desconcentrate;
- d) înaintează conducătorului autorității propuneri de înlăturare a condițiilor de discriminare;
- e) cooperează cu Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, oferind datele, informațiile și documentele solicitate de acesta;
- f) remite organelor de drept abilitate materialele acumulate în cazurile de examinare a plîngerilor privind hărțuirea sexuală la locul de muncă;
- g) contribuie la consolidarea cunoștințelor funcționarilor publici din ramură cu privire la subiectele ce țin de asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.”

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Unitatea gender are următoarele atribuții:

- a) prezintă propuneri de integrare a principiului egalității între femei și bărbați în politicile și planurile sectoriale de activitate;
- b) identifică, studiază și contribuie la soluționarea problemelor de discriminare după criteriul de sex în domeniul de activitate;
- c) participă la examinarea petițiilor asupra cazurilor de discriminare după criteriul de sex și de hărțuire sexuală la locul de muncă;
- d) elaborează rapoarte privind implementarea politicii naționale de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați și le prezintă spre aprobare grupului coordonator în domeniul gender;
- e) studiază experiența internațională;
- f) exercită alte atribuții conform legislației.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Responsabilitatea pentru asigurarea realizării de către autoritatea publică a atribuțiilor stabilite și coordonarea activității grupului coordonator în domeniul gender revine conducătorului autorității.”

12. Articolul 20:

alineatul (1) se completează cu litera c¹⁾ cu următorul cuprins:

„c¹⁾ prezentarea către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în modul stabilit, a rapoartelor despre situația în teritoriul administrat privind implementarea politicii naționale de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați;”

la alineatul (2), textul „(organele de asistență socială),” se exclude;

alineatul (3):

la litera c), cuvintele „examinează petițiile” se substituie cu cuvintele „participă la examinarea petițiilor, iar cuvântul „cele” se exclude”;

alineatul se completează cu litera e¹⁾ cu următorul cuprins:

„e¹⁾ elaborează rapoarte privind implementarea politicii naționale de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați pentru a fi prezentate organului specializat;”

articolul se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins:

„(4) În cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, funcțiile unității gender sînt exercitate de către secretarul consiliului local.

(5) Responsabilitatea pentru realizarea de către administrația publică locală a atribuțiilor stabilite de lege și pentru asigurarea activității unităților gender din subordine revine, respectiv, președintelui raionului și primarului.”

13. Legea se completează cu articolele 21¹ și 21² cu următorul cuprins:

„Articolul 21¹. Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității asigură protecția împotriva discriminării și egalitatea tuturor persoanelor în conformitate cu legislația.

Articolul 21². Depunerea plîngerilor

Angajații autorităților publice au dreptul să reclame în scris cazurile de discriminare după criteriul de sex și/sau de hărțuire sexuală la unitatea gender din cadrul autorităților publice, la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, la Avocatul Poporului sau direct în instanțele de judecată, în modul prevăzut de lege.”

Art. XI. – Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 131–133, art. 679), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează cu literele m¹) și m²) cu următorul cuprins:

„m¹) *publicitate sexistă* – prezentare (prin cuvinte, sunete sau imagini) intenționată și/sau neintenționată, ce promovează mesaje eronate, discriminatorii și/sau degradante din perspectiva de gen și reproduce stereotipuri sexiste, afectînd imaginea și demnitatea unuia din sexe;

m²) *stereotip sexist* – prejudecăți, convingeri, idei preconcepute referitoare la atributele și comportamentul femeilor și bărbaților, reflectînd simplist și distorsionat rolurile lor după criteriul de sex;”.

2. La articolul 6, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Este interzisă utilizarea limbajului sexist și a imaginilor violente și degradante ale femeilor și bărbaților.”

3. Articolul 41 alineatul (1):

la litera d), după cuvântul „umane” se introduce textul „, asigurarea respectării drepturilor omului, inclusiv a principiului egalității între femei și bărbați,”;

litera e) se completează în final cu textul „, neadmițând utilizarea limbajului sexist”.

4. La articolul 42, alineatul (1) se completează în final cu textul: „La desemnarea componenței Consiliului Coordonator al Audiovizualului, se va respecta cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe.”

5. La articolul 45 alineatul (4), litera c) se completează în final cu textul „, promovînd în politica de cadre principiul egalității între femei și bărbați”.

6. La articolul 60 alineatul (3), litera c) se completează în final cu textul „, promovînd în politica de cadre principiul egalității între femei și bărbați,”.

7. La articolul 61 alineatul (5), litera a) se completează în final cu textul „, promovînd în politica de cadre principiul egalității între femei și bărbați,”.

Art. XII. – Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32–35, art. 116), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 14, alineatul (2) se completează cu litera o¹) cu următorul cuprins:

„o¹) asigură integrarea și implementarea principiului egalității între femei și bărbați în politici, programe, acte normative și investiții financiare la nivel local și aprobă programe și contribuie la organizarea campaniilor de informare în acest domeniu în condițiile legii; examinează și adoptă decizii pe marginea rapoartelor și a informațiilor primarilor, informațiilor consilierilor despre situația în domeniu la nivel local; dezvoltă parteneriate cu organizații necomerciale și internaționale pentru realizarea politicilor locale în domeniu;”.

2. La articolul 29, alineatul (1) se completează cu litera n¹) cu următorul cuprins:

„n¹) asigură executarea deciziilor consiliului local în vederea implementării politicii de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați în localitate, colaborează în acest scop cu instituții statale și organizații necomerciale și

internaționale; coordonează activitatea unității gender din cadrul primăriei; examinează plîngerile persoanelor care se consideră victime ale discriminării; contribuie la educarea și sensibilizarea populației cu privire la eliminarea discriminării;”.

3. La articolul 39, alineatul (1) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) exercită atribuțiile unității gender la nivel local, garantînd implementarea principiului egalității între femei și bărbați;”.

4. La articolul 43, alineatul (1) se completează cu litera s¹) cu următorul cuprins:

„s¹) aprobă programe și decide cu privire la organizarea campaniilor de informare în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați; desemnează, în condițiile legii, unitatea gender locală; examinează rapoarte despre situația în domeniu și adoptă decizii pe marginea lor; examinează plîngerile persoanelor care se consideră victime ale discriminării;”.

5. La articolul 51, alineatul (2) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) asistă președintele raionului în exercitarea obligațiilor de implementare a legislației în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați;”.

6. La articolul 53, alineatul (1) se completează cu litera p¹) cu următorul cuprins:

„p¹) asigură executarea deciziilor consiliului raional în domeniul de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați în unitatea administrativ-teritorială; colaborează în acest domeniu cu instituții statale și organizații necomerciale și internaționale; coordonează activitatea unității gender; organizează audierea rapoartelor și a informațiilor la subiectul respectiv în cadrul ședințelor consiliului raional și propune soluții pentru îmbunătățirea situației în domeniu; asigură înlăturarea în termen de 30 de zile a condițiilor discriminatorii și a cauzelor care le-au generat;”.

Art. XIII. – Articolul 50 din Legea nr. 170-XVI din 19 iulie 2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 171–174, art. 667), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

alineatul (1):

la litera b), cuvintele „pentru femeile” se substituie cu cuvintele „unuia dintre părinți: mamei sau tatălui” ;

alineatul se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) concediu paternal, conform legislației.”

la alineatul (5), cuvintele „Femeii care are” se substituie cu cuvintele „Unuia dintre părinții: mamei sau tatălui, care au”.

Art. XIV. – Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42–44, art. 119), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 8 alineatul (1) litera d), după cuvintele „numele, prenumele” se introduce cuvântul „, sexul”.

2. La articolul 17 alineatul (2) litera b), după cuvintele „prin înaintarea de candidați,” se introduce textul „conform prevederilor art. 7 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați”.

Art. XV. – La articolul 364 alineatul (6) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3–6, art. 15), cu modificările ulterioare, după cuvântul „amurale” se introduce cuvântul „, sexiste”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН

о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Закон о Правительстве № 64-XII от 31 мая 1990 года (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 131–133, ст. 1018), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. Пункт 2) статьи 2 после слова «законности» дополнить словом «, равенства».

2. Статью 3 дополнить пунктом 12¹) следующего содержания:

«12¹) обеспечивает включение принципа гендерного равенства в нормативные акты и программные документы;».

3. В пункте 3) статьи 19 слова «в области» заменить словами «в областях обеспечения равных возможностей для женщин и мужчин.».

4. Пункт 4) части второй статьи 27 после слов «формирует Правительство» дополнить словами «с соблюдением минимального представительства обоих полов на уровне 40 процентов;».

Ст. II. – В Закон о печати № 243-XIII от 26 октября 1994 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1995 г., № 2, ст. 12), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. В статье 4:

единую часть считать частью (1);

дополнить статью частями (2) и (3) следующего содержания:

«(2) Периодические издания и агентства печати обязаны использовать корректный и недискриминирующий язык, в котором равный статус и роли женщины и мужчины отражаются в одинаковой мере и рассматриваются как имеющие одинаковую ценность и достоинство, содействуя ослаблению системных стереотипов.

(3) Является недопустимой и пресекается в соответствии с законодательством публикация любых материалов и информации, представляющих образ определенного пола в унижающем достоинство виде и/или содержащих открытый или скрытый призыв к продвижению в различных областях одного пола в ущерб другому.».

2. Статью 8 дополнить частью (4¹) следующего содержания:

«(4¹) Учредитель (соучредители) ответственен за организацию подготовки работников в области прав человека и обеспечения равенства между женщинами и мужчинами.».

Ст. III. – В части (8) статьи 22 Закона о гражданской защите № 271-ХІІІ от 9 ноября 1994 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1994 г., № 20, ст. 231), с последующими изменениями, слова «и женщин, имеющих детей до 8-летнего возраста» исключить.

Ст. IV. – В Закон об охране здоровья № 411-ХІІІ от 28 марта 1995 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1995 г., № 34, ст. 373), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. Пункт h) статьи 2 дополнить словами «с учетом нужд детей, женщин и мужчин, лиц с ограниченными возможностями и лиц пожилого возраста;».

2. В статье 51:

часть (4) изложить в следующей редакции:

«(4) При невозможности госпитализации или отсутствии показаний к стационарному лечению больного ребенка право на выплату пособия по уходу за больным ребенком предоставляется по выбору одному из родителей: матери или отцу. В случае, если ни мать, ни отец по уважительным причинам не могут ухаживать за ребенком, пособие предоставляется по выбору одному из застрахованных лиц: опекуну, другому члену семьи, деду, бабушке. Лица, получающие такое пособие, освобождаются от работы в установленном порядке.»;

в части (5) слова «матери (отцу) или другому родственнику» заменить словами «одному из родителей (матери или отцу) либо по выбору опекуну, другому члену семьи, деду, бабушке».

Ст. V. – В пункте 14) статьи 9 Закона о пенитенциарной системе № 1036-XIII от 17 декабря 1996 года (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2008 г., № 183–185, ст. 654), с последующими изменениями, слова «улучшенные условия содержания для женщин и несовершеннолетних лиц;» заменить словами «условия, приспособленные к специфическим потребностям несовершеннолетних лиц, беременных женщин, женщин в послеродовом периоде и кормящих матерей;».

Ст. VI. – В Закон о рекламе № 1227-XIII от 27 июня 1997 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1997 г., № 67–68, ст. 555), с последующими изменениями, внести следующие дополнения:

1. В статье 1 понятие «неадекватная реклама» после слова «неэтичная,» дополнить словом «сексистская,».

2. Дополнить закон статьей 11¹ следующего содержания:

«Статья 11¹. Сексистская реклама

(1) Сексистской является реклама, которая:

а) представляет женщину или мужчину как сексуальный объект в ситуациях унижительного, оскорбительного и насильственного характера и оскорбляет человеческое достоинство;

б) продвигает в целях дискриминации сексистские стереотипы, поддерживая традиционное восприятие женщины как слабого, уязвимого и зависимого существа с более низким социальным положением.

(2) Сексистская реклама запрещена.».

Ст. VII. – В Кодекс о выборах № 1381-XIII от 21 ноября 1997 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1997 г., № 81, ст. 667), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. Часть (1) статьи 26 дополнить пунктом h¹) следующего содержания:

«h¹) обеспечивает мониторинг соблюдения принципа гендерного равенства в период избирательной кампании по парламентским и местным выборам;».

2. Статью 41 дополнить частью (2¹) следующего содержания:

«(2¹) Списки кандидатов для парламентских и местных выборов составляются с соблюдением 40-процентной минимальной представительской квоты для обоих полов.»

3. Часть (3) статьи 44 дополнить словами «либо отказывает в их регистрации.»

4. В статье 79:

единую часть считать частью (1);

дополнить статью частями (2) и (3) следующего содержания:

«(2) Списки кандидатов должны быть составлены в соответствии с положениями части (2¹) статьи 41.

(3) В случае представления конкурентом на выборах списка кандидатов, не отвечающего требованиям части (2), Центральная избирательная комиссия указывает ему на это и рекомендует устранить недостатки не позднее чем за семь дней до даты выборов. В случае несоблюдения конкурентом требований до истечения этого срока Центральная избирательная комиссия принимает решение о констатации этого факта и о лишении данного конкурента права на ассигнования из государственного бюджета на срок в один год.»

5. Статью 80 дополнить частью (3) следующего содержания:

«(3) Изменение списков кандидатов осуществляется с соблюдением положений пункта в) части (2) статьи 7 Закона об обеспечении равных возможностей для женщин и мужчин.»

6. Статью 126 дополнить частями (1¹) и (1²) следующего содержания:

«(1¹) Списки кандидатов составляются и/или изменяются в соответствии с положениями части (2¹) статьи 41.

(1²) В случае представления конкурентом на выборах списка кандидатов, не отвечающего требованиям части (1¹), Центральная избирательная комиссия указывает ему на это и рекомендует устранить недостатки не позднее чем за семь дней до даты выборов. В случае несоблюдения конкурентом требований до истечения этого срока Центральная избирательная комиссия принимает решение о констатации этого факта и о лишении данного конку-

рента права на ассигнования из государственного бюджета на срок в один год.».

Ст. VIII. – Часть (1) статьи 11³ Закона о Государственной инспекции труда № 140-XV от 10 мая 2001 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2001 г., № 68–71, ст. 505), с последующими изменениями, дополнить пунктом к) следующего содержания:

«к) предупреждению и исключению случаев дискриминации по любому признаку и сексуальных домогательств на рабочем месте.».

Ст. IX. – В Трудовой кодекс Республики Молдова № 154-XV от 28 марта 2003 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2003 г., № 159–162, ст. 648), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. Часть (4) статьи 124 изложить в следующей редакции:

«(4) В случае, когда лица, указанные в части (1), не используют отпуск, предусмотренный частью (2), частично оплачиваемый отпуск по уходу за ребенком предоставляется, по письменному заявлению, отцу ребенка либо бабушке или деду или другому родственнику, непосредственно занятому уходом за ребенком, а также опекуну.».

2. Дополнить кодекс статьей 124¹ следующего содержания:

«Статья 124¹. Отпуск по отцовству

(1) Отпуск по отцовству предоставляется в соответствии с предусмотренными настоящей статьей условиями с целью обеспечения эффективного участия отца в уходе за новорожденным ребенком.

(2) Отец новорожденного ребенка имеет право на отпуск по отцовству продолжительностью три календарных дня.

(3) Отпуск по отцовству предоставляется по письменному заявлению в течение первых 56 дней после рождения ребенка. К заявлению прилагается копия свидетельства о рождении ребенка.

(4) В период предоставляемого отпуска работник получает выплачиваемое из фонда заработной платы предприятия пособие по отцовству, которое не может быть меньше величины средней заработной платы за соответствующий период.

(5) Работодатель обязан поощрять работников к использованию отпуска по отцовству.

(6) Создание работодателем ситуаций, ставящих в невыгодное положение работника, который берет отпуск по отцовству, признается дискриминацией со стороны работодателя и наказывается согласно закону.».

3. Часть (1) статьи 329 после слов «трудовых обязанностей» дополнить словами «, в случае дискриминации работника на рабочем месте».

4. Статью 386 дополнить частью (4¹) следующего содержания:

«(4¹) При обнаружении на предприятиях случаев дискриминации по признаку пола и способствующих им условий профсоюзные органы направляют руководителям этих предприятий, компетентным органам публичной власти конкретные рекомендации по исключению таких случаев.».

Ст. X. – В Закон об обеспечении равных возможностей для женщин и мужчин № 5-XVI от 9 февраля 2006 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2006 г., № 47–50, ст. 200), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. В статье 2:

после понятия «гендерный» дополнить статью понятием «координационная группа по гендеру» следующего содержания:

«координационная группа по гендеру – координационно-консультативный орган, состоящий из гендерных единиц в составе подразделений с компетенциями разработки, продвижения и мониторинга политик в области деятельности отраслевого органа центрального публичного управления;»;

понятие «сексуальное домогательство» изложить в следующей редакции:

«сексуальное домогательство – проявление физического, вербального или невербального поведения, которое унижает достоинство личности либо ведет к созданию недоброжелательной, враждебной, деструктивной, унижительной или оскорбительной обстановки в целях принуждения лица к сексуальным отношениям или к другим нежелательным действиям сексуального характера путем угроз, притеснений, шантажа;»;

после понятия «сексуальное домогательство» дополнить статью понятиями «сексистский язык» и «принцип гендерного равенства» следующего содержания:

«сексистский язык – выражения и обращения, представляющие женщин и мужчин в ситуациях унижительного, оскорбительного и насильственного характера, оскорбляя их достоинство;

принцип гендерного равенства – принцип, предусматривающий равенство женщин и мужчин в правах, возможностях и обязанностях во всех сферах жизни;».

2. В статье 5:

часть (3) изложить в следующей редакции:

«(3) Дискриминация по признаку пола может быть прямой, косвенной, посредством ассоциации или виктимизации.»;

в части (5) слова «компетентными органами» заменить словами «судебной инстанцией»;

пункты б) и с) части (6) изложить в следующей редакции:

б) разница в обращении, основанная на характеристике, связанной с полом, по причинам, относящимся к природе специальной профессиональной деятельности, когда такая характеристика представляет реальное и определенное профессиональное требование, при условии, что цель законна, а требование соразмерно;

с) специальные объявления о найме представителей одного из полов на рабочие места, где указывается природа специальной профессиональной деятельности, когда характеристика, связанная с полом, представляет реальное и определенное профессиональное требование, при условии, что цель законна, а требование соразмерно;».

3. Часть (2) статьи 7 изложить в следующей редакции:

«(2) Политические партии обязаны способствовать обеспечению равных прав и возможностей для членов партии – женщин и мужчин с соблюдением минимального представительства на уровне 40 процентов для обоих полов при:

а) обеспечении представительства в руководящих органах;

б) представительстве женщин и мужчин в списках кандидатов без дискриминации по признаку пола.».

4. Статью 8 изложить в следующей редакции:

«Статья 8. Равенство возможностей в средствах массовой информации

(1) Средства массовой информации способствуют продвижению в обществе принципа гендерного равенства посредством подготовки программ и материалов, направленных на изменение социальных и культурных моделей поведения мужчин и женщин, в целях ликвидации предрассудков и обычаев, а также других практик, основанных на идее неполноценности или превосходства одного из полов либо на стереотипных ролях мужчин и женщин.

(2) Являются недопустимыми и пресекаются в соответствии с законодательством публикация любых материалов и информации сексистского характера, использование сексистского языка.»

5. Часть (2) статьи 9 изложить в следующей редакции:

«(2) Запрещается публикация средствами массовой информации, физическими и/или юридическими лицами, государственными и частными агентствами занятости населения дискриминационных по признаку пола объявлений о найме на работу.»

6. В статье 10:

дополнить статью частью (2¹) следующего содержания:

«(2¹) Работодатель обеспечивает информирование всех работников о запрете дискриминационных действий и сексуальных домогательств на рабочем месте в целях предупреждения таковых, о правах, которыми обладают работники для разрешения ситуаций дискриминации, о способах защиты, предоставляемых работодателем в случае дискриминации, а также о предусмотренной законом ответственности, в частности путем размещения в видных местах соответствующих положений внутренних регламентов структуры.»;

в части (3):

пункт d) после слова «предотвращению» дополнить словами «дискриминации по признаку пола и/или», а слова «на дискриминацию» исключить;

пункт f) после слов «по признаку пола» дополнить словами «и сексуальных домогательств».

7. Часть (1) статьи 11 дополнить пунктом i) следующего содержания:

«i) любые другие дискриминационные действия по признаку пола.».

8. В статье 13:

вводную часть части (1) изложить в следующей редакции:

«(1) Публичные или частные учебно-воспитательные учреждения, а также все другие авторизованные в соответствии с законом поставщики услуг по профессиональной подготовке и повышению квалификации обеспечивают реализацию принципа гендерного равенства:»;

в части (2) слова «Учебно-воспитательные учреждения» заменить словами «Учреждения, предусмотренные частью (1),», а слово «приема» – словами «приема/допуска»;

дополнить статью частью (3¹) следующего содержания:

«(3¹) Министерство просвещения и академическая среда поддерживают участие женщин и мужчин в занятии преподавательских и научных должностей в системе образования и науки.»;

часть (4) дополнить словами «и на центры первоначальной профессиональной подготовки и повышения квалификации правоохранительных органов и органов, содействующих отправлению правосудия.».

9. В статье 15:

дополнить статью пунктом d¹) следующего содержания:

«d¹) Государственная инспекция труда;»;

в пункте e) слова «(гендерные единицы)» заменить словами «(координационные группы по гендеру)»;

дополнить статью пунктами g) и h) следующего содержания:

«g) Национальное бюро статистики;

h) Совет по предупреждению и ликвидации дискриминации и обеспечению равенства.».

10. В статье 18:

пункт c) изложить в следующей редакции:

«с) развитие сотрудничества государственных структур с гражданским обществом и международными организациями, а также стимулирование их партнерства с частным сектором и деловой средой в продвижении гендерного равенства;»;

дополнить статью пунктом d) следующего содержания:

«d) анализ национальных и местных планов и программ, оценка использования финансовых средств в области гендерного равенства.».

11. В статье 19:

части (2) и (3) изложить в следующей редакции:

«(2) В рамках Министерства труда, социальной защиты и семьи указанные в части (1) функции возлагаются на специализированное подразделение центрального аппарата, в компетенцию которого входит:

а) разработка и совершенствование нормативно-законодательной базы в области обеспечения гендерного равенства;

б) выявление необходимости проведения аналитических исследований в области обеспечения гендерного равенства в партнерстве с другими отраслевыми органами центрального публичного управления;

с) разработка программных документов в области гендерного равенства и их представление на утверждение Правительству;

д) разработка, обоснование и развитие в сотрудничестве с гражданским обществом и международными организациями проектов в области гендерного равенства;

е) методологическая координация деятельности координационной группы по гендеру и гендерных единиц в составе отраслевых органов центрального публичного управления и органов местного публичного управления;

ф) разработка и координация реализации программ по обеспечению гендерного равенства, организация в партнерстве с гражданским обществом кампаний в средствах массовой информации, планирование исследований и анализа в данной области, а также другой деятельности по обеспечению равных возможностей для женщин и мужчин;

г) мониторинг и оценка политик и программ в данной области;

h) координация процесса разработки периодических национальных отчетов и отчетов Правительства относительно степени выполнения положений международных договоров в данной области;

i) координация и мониторинг выполнения в данной области рекомендаций, адресованных Правительству специализированными комитетами и советами ООН и Совета Европы;

j) организация текущей деятельности и делопроизводства Правительственной комиссии по гендерному равенству;

к) установление партнерства с частным сектором и бизнесом, а также с некоммерческими организациями в целях продвижения и реализации принципа гендерного равенства;

л) осуществление в соответствии с законодательством иных полномочий в данной области.

(3) К компетенции других органов центрального публичного управления относится:

а) обеспечение комплексного подхода к гендерному равенству и исполнению международных договоров в данной области согласно компетенции;

б) обеспечение соблюдения принципа гендерного равенства в кадровой политике и создание условий по предупреждению любых форм дискриминации по признаку пола и сексуальных домогательств на рабочем месте;

с) представление в установленном порядке Министерству труда, социальной защиты и семьи отчетов о положении в сфере реализации национальной политики в области обеспечения равных возможностей для женщин и мужчин;

д) осуществление в соответствии с законодательством иных полномочий в данной области.»;

дополнить статью частями (3¹) и (3²) следующего содержания:

«(3¹) В целях обеспечения комплексного подхода к гендерному равенству в политиках и программах во всех областях и на всех уровнях принятия и выполнения решений в составе отраслевых органов центрального публичного управления функционирует координационная группа по гендеру. Членами координационной группы по гендеру являются гендерные единицы в составе подразделений с компетенциями разработки, продвижения и мониторинга политик в области деятельности отраслевого органа центрального публичного управления.

(3²) Координационная группа по гендеру выполняет следующие функции:

а) осуществляет мониторинг соблюдения законодательства в области обеспечения равных возможностей для женщин и мужчин в рамках отраслевых органов центрального публичного управления;

б) утверждает отчеты гендерных единиц об обеспечении равных возможностей для женщин и мужчин в соответствующей сфере деятельности и представляет их в установленном порядке специализированному органу;

с) рассматривает случаи дискриминации по признаку пола и сексуальных домогательств на отраслевом уровне и в децентрализованных и децентрализованных структурах;

- d) вносит руководителю структуры предложения по устранению дискриминационных условий;
- e) сотрудничает с Советом по предупреждению и ликвидации дискриминации и обеспечению равенства, предоставляя запрашиваемые им данные, информацию и документы;
- f) передает компетентным правоохранительным органам материалы по рассмотрению жалоб на сексуальные домогательства на рабочем месте;
- g) содействует углублению знаний государственных служащих отрасли по вопросам обеспечения равных возможностей для женщин и мужчин.»;

часть (4) изложить в следующей редакции:

«(4) Гендерная единица выполняет следующие функции:

- a) представляет предложения об учете принципа гендерного равенства в отраслевых политиках и планах деятельности;
- b) выявляет и изучает проблемы, связанные с дискриминацией по признаку пола в соответствующей сфере деятельности, и содействует их разрешению;
- c) участвует в рассмотрении петиций по поводу случаев дискриминации по признаку пола и сексуальных домогательств на рабочем месте;
- d) разрабатывает отчеты о реализации национальной политики по обеспечению равных возможностей для женщин и мужчин и представляет их на утверждение координационной группе по гендеру;
- e) изучает международный опыт;
- f) выполняет в соответствии с законодательством другие обязанности.»;

дополнить статью частью (5) следующего содержания:

«(5) Ответственность за обеспечение реализации органом публичного управления установленных функций и координацию деятельности координационной группы по гендеру несет руководитель органа.».

12. В статье 20:

часть (1) дополнить пунктом с¹) следующего содержания:

«с¹) представление в установленном порядке Министерству труда, социальной защиты и семьи отчетов о положении на подведомственной территории с реализацией национальной политики по обеспечению равных возможностей для женщин и мужчин;»;

в части (2) слова «(органов социального обеспечения)» исключить;

в части (3):

в пункте с) слова «рассмотрение петиций» заменить словами «участие в рассмотрении петиций»;

дополнить часть пунктом е¹) следующего содержания:

«е¹) разработка отчетов о реализации национальной политики по обеспечению равных возможностей для женщин и мужчин для представления специализированному органу;»;

дополнить статью частями (4) и (5) следующего содержания:

«(4) В органах местного публичного управления первого уровня функции гендерной единицы выполняются секретарем местного совета.

(5) Ответственность за выполнение органами местного публичного управления установленных законом функций и за обеспечение деятельности подотчетных гендерных единиц несут соответственно председатель района и примар.».

13. Дополнить закон статьями 21¹ и 21² следующего содержания:

«Статья 21¹. Совет по предупреждению и ликвидации дискриминации и обеспечению равенства

Совет по предупреждению и ликвидации дискриминации и обеспечению равенства обеспечивает защиту от дискриминации и равенство всех лиц в соответствии с законодательством.

Статья 21². Подача жалоб

Работники органов публичной власти в случае дискриминации по признаку пола или сексуальных домогательств вправе подать жалобу в письменном виде гендерной единице в составе органа публичной власти, в Совет по предупреждению и ликвидации дискриминации и обеспечению равенства, народному адвокату либо непосредственно в судебные инстанции в порядке, предусмотренном законодательством.».

Ст. XI. – В Кодекс телевидения и радио Республики Молдова № 260-XVI от 27 июля 2006 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2006 г., № 131–133, ст. 679), с последующими изменениями, внести следующие дополнения:

1. Статью 2 дополнить пунктами m^1) и m^2) следующего содержания:

« m^1) *сексистская реклама* – преднамеренное и/или непреднамеренное представление (посредством слов, звуков или образов), которое способствует распространению неверных, дискриминационных и/или унижительных с гендерной точки зрения посланий и воспроизводит сексистские стереотипы, негативно влияя на образ и достоинство одного из полов;

m^2) *сексистские стереотипы* – предрассудки, предубеждения и заблуждения относительно особенностей личности и поведения женщин и мужчин, упрощенно и искаженно отражающие их роли по признаку пола;».

2. Часть (1) статьи 6 дополнить предложением: «Запрещается использование сексистского языка и образов женщин и мужчин в насильственных и унижительных ситуациях.».

3. В части (1) статьи 41:

пункт d) после слова «достоинства» дополнить словами «, соблюдение прав человека, включая принцип гендерного равенства,»;

пункт e) дополнить словами «, не допуская использования сексистского языка;».

4. Часть (1) статьи 42 дополнить предложением: «При назначении состава Координационного совета по телевидению и радио должно соблюдаться минимальное представительство обоих полов на уровне 40 процентов.».

5. Пункт c) части (4) статьи 45 дополнить словами «, придерживаясь в кадровой политике принципа гендерного равенства;».

6. Пункт c) части (3) статьи 60 дополнить словами «, придерживаясь в кадровой политике принципа гендерного равенства;».

7. Пункт a) части (5) статьи 61 дополнить словами «, придерживаясь в кадровой политике принципа гендерного равенства;».

Ст. XII. – В Закон о местном публичном управлении № 436-XVI от 28 декабря 2006 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., № 32–35, ст. 116), с последующими изменениями, внести следующие дополнения:

1. Часть (2) статьи 14 дополнить пунктом o^1) следующего содержания:

« o^1) обеспечивает в соответствии с законом учет и реализацию принципа гендерного равенства в политиках, программах, нормативных актах и

распределении финансовых средств на местном уровне, утверждает программы и содействует организации кампаний по информированию в этой области; изучает и принимает решения по отчетам и информации примаров, информации советников о положении в данной сфере на местном уровне; развивает партнерство с некоммерческими и международными организациями в реализации местных политик в данной сфере;».

2. Часть (1) статьи 29 дополнить пунктом n¹) следующего содержания:

«n¹) обеспечивает исполнение решений местного совета по реализации политики обеспечения равных возможностей для женщин и мужчин в населенном пункте, сотрудничает в этих целях с государственными учреждениями, некоммерческими и международными организациями; координирует деятельность гендерной единицы в составе примэрии; рассматривает жалобы лиц, полагающих себя жертвами дискриминации; содействует просвещению и повышению информированности населения по вопросам ликвидации дискриминации;».

3. Часть (1) статьи 39 дополнить пунктом с¹) следующего содержания:

«с¹) выполняет функции гендерной единицы на местном уровне, обеспечивая реализацию принципа гендерного равенства;».

4. Часть (1) статьи 43 дополнить пунктом s¹) следующего содержания:

«s¹) утверждает программы и принимает решения об организации информационных кампаний в области равенства возможностей для женщин и мужчин; назначает в соответствии с законом гендерную единицу; изучает отчеты о положении в данной сфере и принимает решения по ним; рассматривает жалобы лиц, полагающих себя жертвами дискриминации;».

5. Часть (2) статьи 51 дополнить пунктом с¹) следующего содержания:

«с¹) оказывает помощь председателю района в исполнении обязанностей по реализации законодательства о равенстве возможностей для женщин и мужчин;».

6. Часть (1) статьи 53 дополнить пунктом r¹) следующего содержания:

«r¹) обеспечивает исполнение решений районного совета в области равенства возможностей для женщин и мужчин в административно-территориальной единице; сотрудничает в данной сфере с государственными учреждениями, некоммерческими и международными организациями; координирует деятельность гендерной единицы; организует заслушивание отчетов и информации по данному вопросу на заседаниях районного совета и

предлагает решения по улучшению положения в данной сфере; обеспечивает устранение в 30-дневный срок дискриминационных условий и вызвавших их причин;».

Ст. XIII. – В статью 50 Закона о статусе офицера информации и безопасности № 170-XVI от 19 июля 2007 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., № 171–174, ст. 667), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнение:

в части (1):

в пункте b) слова «женщинам, имеющим» заменить словами «одному из родителей (матери или отцу), имеющему»;

дополнить часть пунктом e) следующего содержания:

«e) отпуск по отцовству – в соответствии с законодательством.»;

в части (5) слова «Женщинам, имеющим» заменить словами «Одному из родителей (матери или отцу), имеющему».

Ст. XIV. – В Закон о политических партиях № 294-XVI от 21 декабря 2007 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2008 г., № 42–44, ст. 119), с последующими изменениями, внести следующие изменение и дополнение:

1. Пункт d) части (1) статьи 8 после слов «фамилию, имя,» дополнить словом «пол,».

2. Пункт b) части (2) статьи 17 изложить в следующей редакции:

«b) участвовать в выборах, организованных согласно законодательству о выборах, посредством выдвижения своих кандидатов в соответствии с пунктом b) части (2) статьи 7 Закона об обеспечении равных возможностей для женщин и мужчин № 5-XVI от 9 февраля 2006 года;».

Ст. XV. – Часть (6) статьи 364 Кодекса Республики Молдова о правонарушениях № 218-XVI от 24 октября 2008 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2009 г., № 3–6, ст.15), с последующими изменениями, после слова «неэтичной» дополнить словом «, сексистской».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

<p>3) coordonează activitatea organelor administrației publice locale în vederea traducerii în viață a politicii de stat în <u>domeniul</u> asistenței sociale, ocrotirii sănătății, învățământului public, tineretului și sportului, culturii și protecției mediului ambiant;</p> <p>Articolul 27. Prim-ministrul Republicii Moldova</p> <p>Prim-ministrul conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuțiile ce le revin;</p> <p>Prim-ministrul Republicii Moldova:</p> <p>4) formează Guvernul și propune componența lui în modul stabilit;</p>	<p>punctul 3), cuvintele „domeniul” se substituie cu cuvintele „în domeniul asigurării egalității de șanse între femei și bărbați.”.</p> <p>4. La articolul 27 alineatul al doilea, punctul 4) după cuvintele ”formează Guvernul”, se introduce textul, respectând o cotă minimă de reprezentare de 40% a ambelor sexe”.</p>		<p>ca fiecare partid, mai ales cele care se pretind a fi europene, să își decidă politica de promovare a cadrelor, astfel reprezentând interesele celor care îi votează.</p> <p>Cotele sînt măsuri afirmative. Orice măsură afirmativă are o componentă discriminatorie, are o componentă care într-un sens umilește. Eu admir foarte mult doamnele care au ajuns în viața politică fără cote, demonstrează realitatea că în Republica Moldova se poate. Doamnele care au talent, doamnele care doresc pot să se realizeze inclusiv în viața publică.</p> <p>”Principiul asigurării egalității de șanse între femei și bărbați” înseamnă egalitate în drepturi, oportunități și responsabilități în toate sferile vieții. Egalitate în drepturi. Este o confuzie atunci cînd un drept se transformă într-o obligație. Dreptul înseamnă drept. Șansă înseamnă șansă. Oamenii, indiferent de sexul</p>	
---	--	--	--	--

				<p>pe care îl au, indiferent de starea lor socială, indiferent de convingerea lor religioasă, de grupul etnic din care fac parte, au și trebuie să aibă șanse egale. Tot ce trebuie să facă un stat este să ofere aceste șanse egale, iar cei care doresc să realizeze ceva în viață să se folosească de aceste șanse. Noi trebuie să educăm o societate prin convingere, nu prin constrângere. Eu sînt pentru principiul egalității de șanse, dar acest lucru trebuie obținut prin convingere și prin educarea societății, nu prin măsuri afirmative și restrictive, măsuri imperative. Pentru că aceasta nu este decît o deformare și o denaturare a conceptului de egalitate. Acesta nu mai este un concept de egalitate atunci cînd este forțat și este impus.</p>	
2.	<p>Legea ocrotirii sănătății, nr.411-XIII din 28 martie 1995</p> <p>Articolul 2. Structura și principiile fundamentale ale sistemului de ocrotire a sănătății Sistemul de ocrotire a</p>	<p>Art. IV. – Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995, se modifică și se completează după cum urmează: 1. Articolul 2: litera f) se completează în final cu textul</p>	<p>Deputatul Valeriu Ghilețchi</p>	<p>Modificarea propusă la lit.f se propune a fi exclusă, deoarece nu se încadrează în principiile enunțate în acest articol.</p>	<p>Se acceptă</p>

				<p>indemnizație pe linia asigurărilor sociale” a se substitui cu sintagma ”dreptul la indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav se acordă, opțional, unuia dintre părinți: mamei sau tatălui. În cazul în care nici mama, nici tata, din motive întemeiate, nu pot îngriji copilul bolnav, indemnizația se acordă altor persoane asigurate, opțional: tutorelui, altui membru de familie, bunicului, bunicii”.</p>	<p>îndemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav se acordă, opțional, unuia dintre părinți: mamei sau tatălui. În cazul în care nici mama, nici tata, din motive întemeiate, nu pot îngriji copilul bolnav, indemnizația se acordă altor persoane asigurate, opțional: tutorelui, altui membru de familie, bunicului, bunicii. Persoanele care beneficiază de îndemnizația respectivă sînt scutite de lucru în modul stabilit.”</p>
			Deputatul Vladimir Hotineanu	<p>La alin.(5), cuvintele ”mama (tatăl) ori o rudă are dreptul” se substituie cu cuvintele ”unul dintre părinți: mama sau tata, ori, opțional tutorele, alt membru al familiei, bunicul, bunica au dreptul”, în continuare după text.</p>	Se acceptă
3.	<p>Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 02 aprilie 1996</p> <p>Articolul 12. Formarea Biroului permanent al Parlamentului</p>	<p>Art.V din proiect. Articolul 12 din Regulamentul Parlamentului, se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:</p> <p>„(6) La formarea componenței</p>	Deputatul Ion Casian	<p>Se propune excluderea art.V din proiect: „(6) La formarea componenței nominale a biroului permanent se recomandă respectarea cotei de</p>	<p>Se acceptă excluderea art.V din proiectul de lege, deoarece există riscul ca această prevedere să nu poată fi implementată.</p> <p>Componența Biroului</p>

<p>(1) Biroul permanent al Parlamentului este organul de lucru al acestuia și se formează, ținându-se seama de reprezentarea proporțională a fracțiunilor în Parlament. Din el fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului și vicepreședinții. Componenta numerică și nominală a Biroului permanent se stabilește prin hotărâre a Parlamentului, la propunerea fracțiunilor parlamentare.</p> <p>(2) Membrii Biroului permanent se numesc prin hotărâri ale fracțiunilor parlamentare, în limitele numărului de locuri ce le revin. Hotărârile se prezintă președintelui ședinței care le aduce la cunoștința Parlamentului.</p> <p>(3) Biroul permanent se consideră constituit după numirea a cel puțin 3/4 din membrii lui.</p> <p>(4) Biroul permanent se convoacă la cererea președintelui Parlamentului sau a cel puțin 1/3 din membrii săi.</p> <p>(5) Orice membru al Biroului permanent poate fi revocat prin hotărâre a fracțiunii parlamentare, care l-a numit, adoptată cu votul majorității membrilor acesteia.</p>	<p>nominală a biroului permanent se recomandă respectarea cotei de reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe.”</p>		<p>reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe.”</p>	<p>permanent este formată conform art.12, alin. (1) al Regulamentului Parlamentului. Președintele Parlamentului și vicepreședinții sunt membri din oficiu, iar ceilalți membri sunt numiți la propunerea fracțiunilor parlamentare, care decid autonom pe cine exact să propună.</p>
--	--	--	--	--

<p>4.</p>	<p>Legea nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate. Articolul 1. Noțiuni de bază <i>publicitate neadevătată</i> – publicitate neonestă, neautentică, camuflată, <i>amorală</i> și orice altă publicitate de proveniență similară;</p>	<p>Art. VII. – Legea nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate, se completează după cum urmează: 1. La articolul 1 noțiunea „publicitate neadevătată”, după cuvântul „amorală” se introduce cuvântul „, sexistă” 2. Se completează cu articolul 11¹ cu următorul cuprins: „Articolul 11¹. Publicitatea sexistă (1) Se consideră sexistă publicitatea care: a) prezintă femeia sau bărbatul în situații umilitoare și degradante, violente și ofensează demnitatea umană; b) expune corpul feminin și/sau masculin ca obiect sexual pentru promovarea produselor, mărfurilor și serviciilor; c) promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea</p>	<p>Deputatul Valeriu Ghilețchi</p>	<p>În legătură cu interzicerea publicității sexiste, articolul 11¹ alineatul (1) lit (c), să fie interzisă prezentarea femeii ca mamă și soție, a bărbatului ca soț și bărbat, presupun. Până acum noi în mod, după mine, firesc și frumos admiram femeia că ea este o mamă, este o soție. Proiectul propune să ne interzică să mai spunem lucrul acesta. La APCE s-a discutat o rezoluție privind interzicerea sexismului. Și, din câte îmi amintesc, aceste elemente au fost excluse. Eu înțeleg că atunci când femeia este prezentată ca o marfă din punctul de vedere al serviciilor sexuale, este umilitor și degradant. Aici sînt de accord. Dar nu cred că putem merge pînă acolo încît să interzicem să o prezentăm pe femeie ca mamă și soție.</p>	<p>Se acceptă.</p>
-----------	--	---	---	---	---------------------------

		<p>rolurilor tradiționale de percepere a femeii ca o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, în poziție socială inferioară, dedicată doar rolului de mamă, soție, obiect sexual.</p> <p>(2) Publicitatea sexistă este interzisă.”</p>	<p>Deputatul Vladimir Țurcan</p>	<p>A propus excluderea calificării ca publicitate sexistă expunerea corpului feminine sau masculine ca obiect sexual pentru promovarea produselor mărfurilor și serviciilor, deoarece este o măsură care prin interpretare ar fi aplicată inclusive valorilor culturale, îngrădind promovarea acestora fie și prin intermediul publicității comerciale.</p>	<p>Se acceptă, iar alin. (1) al art.11¹ va avea următoarea redacție: “(1) se consideră sexistă publicitatea care:</p> <p>a) prezintă femeia sau bărbatul ca obiect sexual, în situații umilitoare și degradante, violente și ofensează demnitatea umană;</p> <p>b) promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea rolurilor tradiționale de percepere a femeii ca o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, în poziție socială inferioară”</p>
5.	<p>Codul electoral, nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 Articolul 26. Atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală (1) În perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții:</p> <p>...</p>	<p>Art.VIII.Codul electoral se modifică și se completează după cum urmează: Articolul 26 alineatul (1): la litera o), după cuvintele „la votare” se introduc cuvintele „divizate pe sexe”;</p>	<p>Deputatul Grigore Novac</p>	<p>Se propune excluderea completării propuse la lit. o) al alin.(1), art.26 din art. VIII al proiectului de lege, deoarece scopul modificării nu este clar definit, iar mecanismul de implementare nu este expres prevăzut, ceea ce face</p>	<p>Se acceptă</p>

	o) adună informații privind prezentarea alegătorilor la votare, face totalurile preliminare ale alegerilor și aduce la cunoștință publică rezultatele finale;			imposibilă implementarea acestei prevederi.	
6.	<p>Codul electoral, nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997</p> <p>Articolul 41. Desemnarea candidaților</p> <p>(2) Dreptul de a desemna candidați pentru alegeri, în cazul în care se întrunesc toate condițiile stabilite de prezentul cod, îl au:</p> <p>a) partidele și alte organizații social-politice înregistrate, în modul stabilit, pînă la stabilirea datei alegerilor, în conformitate cu statutele (regulamentele) lor și cu legislația în vigoare;</p> <p>...</p>	<p>Inițiativa legislativă a dnei L.Palihovici nr.101 din 11.03.2014 pentru completarea art.41 din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997.</p> <p>Care prevede completarea art.41 din Cod electoral cu un nou alineat (2¹)</p> <p>” (2¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale vor include în mod obligatoriu cel puțin 30% femei din numărul candidaților.”</p>	Deputatul Vladimir Țurcan	Deoarece, proiectul în cauză nr.101 conține reglementări similare celor prevăzute în proiectul de lege nr. 180 din 15.05.2014, care vizează aceeași problemă dar conceptul căreia diferă de cel al inițiativei legislative menționate mai sus și în legătură cu faptul că proiectul de lege nr. 180 din 15.05.2014 constituie o inițiativă legislativă mai amplă, este oportun ca, în temeiul art.56 alin.(4) din Legea pentru adoptarea Regulamentului să se propună Parlamentului revotarea proiectul nr. 180 din 15.05.2014 pentru examinare și adoptare în lectura întâi, considerîndu-se proiect de bază, urmînd a fi comasat pentru lectura a doua cu proiectul de alternativă nr. 101 din 11.03.2014.	<p>Se acceptă</p> <p>Totodată, în rezultatul dezbaterii s-a acceptat varianta cotei de reprezentare propusă în proiectul nr.180 ce constituie 40 % pentru ambele sexe în raport cu cea de 30% din proiectul nr.101.</p> <p>Cota de 40%, de fapt corespunde Recomandărilor CoE CM/Rec (2003) Comitetului de Miniștri cu privire la participarea echilibrată a femeilor și bărbaților la procesul de luare a deciziilor în domeniul public și politic.</p> <p>Astfel, la Art.VIII din proiectul nr.180 se propune completarea art. 41 cu un nou alineat 2¹ cu următorul conținut:</p> <p>” (2¹) Listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale</p>

					vor fi prezentate, respectându-se cota de reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe.”.
	<p>Codul electoral, nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997</p> <p>Articolul 44. Înregistrarea candidaților</p> <p>(1) Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă cel mai târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente:</p> <p>a) procesul-verbal al ședinței organului central sau teritorial al partidului, a altei organizații social-politice sau a blocului electoral privind desemnarea candidatului (<u>listei de candidați</u>);</p> <p>b) listele de subscripție cu numărul suficient de semnături ale susținătorilor candidatului independent;</p> <p>c) datele biografice ale candidatului;</p> <p>d) declarația candidatului privind consimțământul lui de a candida la funcția pentru care a fost desemnat, conținând și declarația pe propria răspundere despre lipsa interdicțiilor legale/judecătorești de a candida;</p>	<p>Art.VIII.Codul electoral se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>2. Articolul 44: la alineatul (1) lit.a) textul ”(listei de candidați)” se substituie cu textul ”(listei de candidați întocmite în conformitate cu art.79 și 126 din prezentul cod)”</p> <p>La alin.(3) după cuvintele ”efectuează înregistrarea” se introduc cuvintele ”sau refuză înregistrarea”.</p>	Deputatul Grigore Novac	Ținând cont de faptul că în proiect au fost propuse modificările de rigoare prin care conceptul neadmiterii concurenților electorali ce nu respectă cota de gen la formarea listelor electorale a fost înlocuit cu aplicarea sancțiunii financiare, este necesar de exclus modificarea ce se referă la alin.(1) lit.a). În caz contrar prevederea respectivă prin prisma modificării propuse la alin.3 art.44 va atrage în continuare refuzul înregistrării concurentului electoral.	Se acceptă

	<p>(3) <u>Organul electoral respectiv efectuează înregistrarea candidaților desemnați în alegeri în decursul a 7 zile de la data primirii actelor enumerate la alin.(1).</u></p>				
	<p>Codul electoral Articolul 79. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală</p>	<p>Art.VIII. Articolul 79 se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea cerințelor art: 17 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și art. 7 alin.(2) lit. b) din Legea nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.</p> <p>(3) Nerespectarea condițiilor specificate în alin.(2) din prezentul articol atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.”</p>	<p>Deputatul Oleg Reidman</p> <p>Deputatul Grigore Novac</p> <p>Deputatul Vladimir Țurcan</p>	<p>Ce se va întâmpla cu concurentul electoral, partidul care la înregistrare va cumula cota stabilită, iar în timpul companiei electorale unele persoane se vor retrage de pe liste fapt care va schimba proporția respectivă. Se referă și la art.126.</p> <p>Drept urmare a comasării proiectului nr. 101 din 11.03.2014 cu proiectul nr.180 din 15.05.2014, modificarea alin.(2) din art.79 se propune în următoarea redacție: ”Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea cerințelor art: 41 alin.(2¹)”.</p> <p>Alin.(3) se propune în următoarea redacție: ”În cazul în care concurentul electoral prezintă lista ce nu corespunde cerințelor specificate în alin.2,</p>	<p>Comisia a decis ca, pentru cazul nerespectării cerințelor cu privire la cota de gen, concurenții nu vor fi excluși din cursa electorală ci vor fi lipsiți de dreptul la alocații din bugetul de stat pe o perioadă de 1 an</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>

				<p>Comisia Electorală Centrală notifică acest fapt și recomandă acestuia să efectueze aranjamentele de rigoare cu cel puțin 7 zile pînă la data alegerilor. În cazul în care concurentul nu se conformează cerințelor pînă la expirarea acestui termen, Comisia Electorală Centrală va adopta o hotărîre cu privire la constatarea acestui fapt și lipsirea concurentului respectiv de dreptul la alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de 1 an.” Perioada de un an s-a luat ca referință celei din art.31¹ alin.(4) al Legii privind partidele politice care prevede că în cazul încălcării reglementărilor cu privire la donații CEC adoptă o hotărîre privind lipsirea partidului respectiv de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni pînă la un an.</p>	
	<p>Codul electoral Articolul 126. Condițiile speciale pentru depunerea candidaturilor de către partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale</p>	<p>Art.VIII. Articolul 126 se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(1¹) Listele de candidați sînt întocmite și/sau modificate cu</p>	<p>Deputatul Grigore Novac</p>	<p>Drept urmare a comasării proiectului nr. 101 din 11.03.2014 cu proiectul nr.180 din 15.05.2014, modificarea alin.(1¹) din art.126 se propune în</p>	<p>Se acceptă</p>

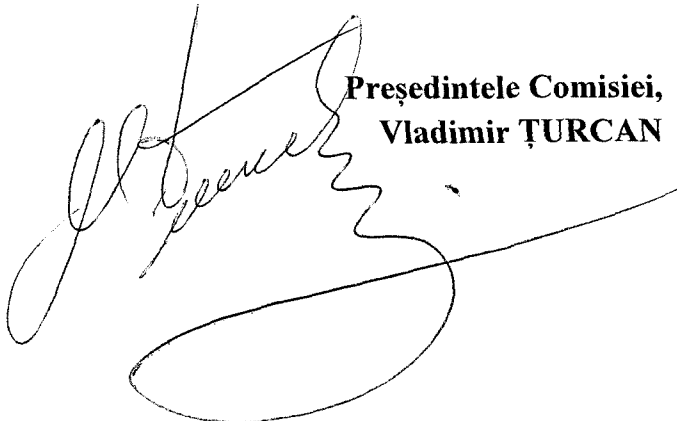
				întreaga perioadă de exercitare a mandatului reprezentativ.	închee înainte de termen.
7.	<p>Codul muncii al Republicii Moldova, nr.154-XV din 28 martie 2003</p> <p>Articolul 124. Concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului</p> <p>(1) Femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art.123 alin.(2).</p> <p>(4) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit opțional, în baza unei cereri scrise, și de tatăl copilului, bunică, bunel sau altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și de tutore.</p>	<p>1. La articolul 124, alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se acordă, în baza unei cereri scrise, tatălui copilului sau unuia din buneii sau unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorei, în cazul în care persoanele indicate la alin. (1) nu utilizează concediul prevăzut la alin.(2).”</p> <p>Art.X. Codul muncii Se completează cu articolul 124¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 124¹. Concediul paternal</p> <p>(1) Concediul paternal se acordă în condițiile prevăzute de prezentul articol, pentru a asigura participarea efectivă a tatălui la îngrijirea copilului nou-născut.</p> <p>(2) Tatăl copilului nou-născut beneficiază de dreptul la un concediu paternal de 14 zile calendaristice.</p> <p>(3) Concediul paternal se</p>	<p>Deputatul Ion Casian</p> <p>Deputatul Corina Fusu</p>	<p>Din moment ce Ministerul Finanțelor, în mod repetat a informat despre lipsa acoperirii financiare pentru realizarea prevederilor ce țin concediul paternal, insistând asupra excluderii lor din proiect, în calitate de alternativă s-a propus următoarea soluție.</p> <p>Odată ce cu aprobarea Confederației Patronatelor și Confederației Sindicatelor în Convenția colectivă (de nivel național) nr.2 din 9 iulie 2004 a fost stabilit dreptul la concediu paternal cu o durată de 3 zile, este oportun ca termenul respectiv, aprobat deja prin parteneriat social, să fie sincronizat cu cel din art.124¹.</p> <p>Astfel, la alin.(2) al art.124¹ termenul de 14 zile se propune a fi substituit cu termenul de 3 zile.</p> <p>La art.124/1, alin.(4) sintagma ”Fondul de salarii al unității” de înlocuit cu</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Propunerea nu este valabilă, ținând cont de amendamentul acceptat mai sus și faptul că</p>

		„11) controlează respectarea de către angajatori a obligațiilor de prevenire și eliminare a cazurilor de discriminare după oricare criteriu și de hărțuire sexuală la locul de muncă;”.		modificările respective a fost abrogat la 18.12.2015 prin Legea nr.205 din 20.11.2015.	
Codul muncii al Republicii Moldova, nr.154-XV din 28 martie 2003	La art.386 se completează cu alineatul (4/1) cu următorul cuprins: ”(4/1) La depistarea în unități a cazurilor de discriminare după criteriu de sex și a condițiilor ce le favorizează, organele sindicale înaintează conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente recomandări concrete de eliminare a acestora”.	Direcția Juridică a Secretariatului Parlamentului	La art.386, alin.(4/1) va avea următorul cuprins: ”(4/1) La depistarea în unități a nerespectării cerințelor de securitate și sănătate în muncă, a tăinuirii accidentelor de muncă și a cazurilor de contractare a bolilor profesionale ori a cercetării neobiective a acestor fapte, a cazurilor de discriminare pe criteriu de sex și a condițiilor ce le favorizează, sindicatele sunt în drept să ceară conducătorilor acestor unități autorităților publice competente, luarea unor măsuri urgente, inclusiv întreruperea lucrărilor și suspendarea deciziilor angajatorului care contravin legislației cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, cu privire la	Nu se acceptă , deoarece propunerea Direcției juridice depășește conceptul proiectului (asigurarea reprezentării gender și a egalității de șanse). Iar formularea mult prea întortocheată a acestui alineat, face și mai confuză norma de drept. Totodată, Comisia drepturile omului și relații interetnice propune expunerea alineatului 4/1 în următoarea redacție: ”(4/1) La depistarea în unități a cazurilor de discriminare după criteriu de sex și a condițiilor ce le favorizează, organele sindicale au dreptul de a	

				egalitatea de șanse între femei și bărbați, tragerea persoanelor vinovate la răspundere în conformitate cu legislație în vigoare, cu convențiile colective și contractele colective de muncă”.	cere conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente, întreprinderea acțiunilor legale corespunzătoare pentru a exclude aceste încălcări și a pedepsi persoanele vinovate”.
8.	<p>Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați</p> <p>Articolul 2. Noțiuni principale În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: <i>egalitate de șanse</i> – lipsă de bariere în participarea pe bază de egalitate a femeilor și bărbaților la activități din sfera politică, economică, socială, culturală, din alte sfere ale vieții; <i>egalitate între femei și bărbați</i> – egalitate în drepturi, șanse egale în exercitarea drepturilor, participare egală în toate sferile vieții, tratare egală a femeilor și bărbaților; <i>gender</i> – aspectul social al relațiilor dintre femei și bărbați, care se manifestă în toate sferile vieții; <i>hărțuire sexuală</i> – orice formă de comportament fizic, verbal sau nonverbal, de natură</p>	<p>Art. XI. – Legea nr. 5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 2: se completează, în ordine alfabetică, cu următoarele noțiuni: <i>grup coordonator în domeniul gender</i> – organ consultativ și coordonator, constituit din unități gender din cadrul subdiviziunilor cu competențe de elaborare, promovare și monitorizare a politicilor în domeniul de activitate al autorității publice centrale de specialitate;</p> <p>limbaj sexist – expresii și adresări ce prezintă femeia și bărbatul în manieră umilitoare, degradantă și violentă,</p>	Deputatul Valeriu Ghilețchi	<p>Prin acest proiect de lege, se propune să fie creat un nou mecanism – Grupul coordonator în domeniul gender. Noi avem în Republica Moldova astăzi, în urma adoptării Legii cu privire la asigurarea egalității, un consiliu care are menirea să prevină discriminarea. Inițind sau propunând să mai avem un asemenea mecanism, cred că, totuși, noi dublăm, adică ceea ce face un consiliu, mai dăm unui alt organ coordonator să se ocupe de aceste lucruri.</p> <p>Mai mul decât atât, acestui organ i s-a dat dreptul să coordoneze, să monitorizeze implementarea recomandărilor adresate Guvernului din partea comitetelor și consiliilor specializate ale ONU și Consiliului Europei.</p>	<p>Nu se acceptă, constatând faptul că ”grupul coordonator în domeniul gender” nu dublează competențele Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității: a) deoarece se ocupă numai de un singur criteriu de discriminare- criteriul de sex,</p> <p>b) contribuția de bază constând în implementarea abordării complexe de asigurare a egalității între femei și bărbați în toate politicile publice.</p>

<p><u>sexuală, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare sau insultătoare;</u></p> <p>sex – totalitate a caracteristicilor anatomofiziologice care diferențiază ființele umane în femei și bărbați;</p> <p>unitate gender – specialist abilitat cu funcții de promovare a egalității între femei și bărbați în instituția în care activează.</p>	<p>ofensînd demnitatea acestora;”</p> <p>principiu al asigurării egalității de șanse între femei și bărbați – „egalitate în drepturi, oportunități și responsabilități în toate sferele vieții”;</p> <p>noțiunea „hărțuire sexuală” va avea următorul cuprins: „hărțuirea sexuală – manifestare a unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare sau insultătoare, în scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvîrșite prin amenințare, constrîngere, șantaj”.</p> <p>3. La articolul 7, alin.(2) va avea următorul cuprins: ”(2) Partidele politice sînt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați, respectînd o cota minimă de reprezentare de 40% a ambelor sexe, la: a) asigurarea reprezentării în</p>	<p>Deputatul Valeriu Ghilețchi</p>	<p>Noi, în Republica Moldova, avem un mecanism de semnare a convențiilor și de ratificare a lor în Parlament. Nu cred că este corect să oferim dreptul unei instituții sau unui departament care va fi în cadrul ministerului să se ocupe de anumite lucruri care țin de suveranitatea Republicii Moldova.</p> <p>Noi, ca și stat, vom decide la ce convenții aderăm, ce convenții semnăm, ce convenții ratificăm.</p> <p>Avem deja un organ care are menirea prin lege să supravegheze tot ceea ce ține de discriminare, inclusiv discriminarea gender.</p> <p>Propune ca la alin.(2) lit.b) din art.7 să fie exclus textul ” asigurîndu-se că din fiecare 5 persoane de pe orice segment numeric al listei maximum 3 sînt de același sex.”</p> <p>Necesitatea intervenției respective rezultă din faptul că odată cu comasarea</p>	<p>Se acceptă</p>
--	--	---	--	--------------------------

		<p>organele de conducere;</p> <p>b) reprezentarea în listele de candidați a femeilor și bărbaților fără discriminare după criteriul de sex, asigurându-se că din fiecare 5 persoane de pe orice segment numeric al listei maximum 3 sînt de același sex.”</p>		<p>proiectului nr. 101 din 11.03.2014 cu proiectul nr.180 din 15.05.2014 Codul electoral va prevedea expres, fără norme de blanchetă, condiția respectării de către concurenții electorali a cotei de gen, și din propunerile ce se referă la nerespectarea cerințelor cu privire la cota de gen în scrutinele electorale. Repartizarea candidaților în listele electorale urmează a fi la discreția concurenților electorali, în caz contrar acesta riscă să fie formală și subiectivă, ceea ce va fi contrar principiilor lor de organizare și activitate.</p>	
--	--	---	--	--	--

Președintele Comisiei,
Vladimir ȚURCAN

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

07 aprilie 2016

VG nr. 016/16

copie VG 043/14

18.09.2014

Amendamente la proiectul Legii nr. 180 din 15.05.2014
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Amendamentul 1

Art. I, punctul 4,

- la articolul 27 aliniatul al doilea, punctul 4) se exclud cuvintele "*o cotă de reprezentare minimă de 40%*" și se adaugă cuvintele "*o reprezentare echitabilă a ambelor sexe*";

Argument: Cotele, în sine, tot sunt o formă de discriminare și nu pot asigura principiul egalității.

Amendamentul 2

Art. IV, punctul 1,

- modificarea propusă la litera f) se exclude;

Argument: Nu se încadrează în principiile enunțate în acest articol.

Amendamentul 3

Art. IV, punctul 2,

- la aliniatul (4) după cuvântul "*mamă*" în paranteze se adaugă cuvântul "*(tată)*";
- modificarea propusă la aliniatul (5) se exclude;

Argument: Este important să păstrăm termenii consacrați pentru părinți.

Amendamentul 4

Art. V,

- se exclude;

Argument: Această normă ține exclusiv de competența Parlamentului.

Amendamentul 5

Art. VII, punctul 2,

- în Articolul 11¹ punctul (1) litera c) se exclude;

Argument: Pe lângă faptul că această prevedere interzice utilizarea unor noțiuni consacrate pentru societatea noastră, ea nu se regăsește nici în Rezoluția APCE 1751 (2010) privind combaterea stereotipurilor sexiste în media.

Amendamentul 6

Art. VIII, punctul 1,

- se exclude;

Argument: Este o cerință nejustificată și nenesară pentru CEC;

Amendamentul 7

Art. XI, punctul 3,

- la aliniatul (2), după cuvântul *“respectînd”* se exclud cuvintele *“o cotă de reprezentare minimă de 40%”* și se completează cu cuvintele *“principiul unei reprezentări echitabile”*;
- la aliniatul (2) litera b) se exclud cuvintele *“asigurîndu-se că din fiecare 5 persoane de pe orice segment numeric al listei maximum 3 sunt de același sex”*;

Argument: Cotele, în sine, tot sunt o formă de discriminare și nu pot asigura principiul egalității.

Amendamentul 8

Art. XI, punctul 5,

- aliniatul (2), după cuvântul *“muncă”* se completează cu cuvintele *“cu excepția cazurilor descrise în articolul 5 aliniatul 6 al prezentei legi”*;

Argument: Este important să se facă referință la excepțiile dej aprevăzute în lege.

Amendamentul 9

Art. XI, punctul 11,

- la aliniatul (3) litera b) se exclude cuvântul *“asigurării”*;

Argument: Este o repetare nenesară a cuvântului *“asigurării”*, cea ce îngreuiază textul legii

Amendamentul 10

Art. XI,

- punctul 13 se exclude;

Argument: Această definiție nu este necesară, deoarece există cadrul care definește competențele Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Amendamentul 11

Art. XII, punctul 5,

- la articolul 42 alineatul (1) se exclud cuvintele *“cota de reprezentare minimă de 40%”* și se adaugă cuvintele *“principiul de reprezentare echitabilă”*;

Amendamentul 12

Art. XIV,

- la aliniatul (1) la litera b) cuvintele *“pentru femeile”* se substituie cu cuvintele *“mamele (tații)”*;
- la aliniatul (5), cuvântul *“Femeii”* se substituie cu cuvintele *“Mamei (tatălui)”*;

Valeriu GHILEȚCHI

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Secretar al Comisiei Politică Externă și integrare Europeană

14 aprilie 2016

GN nr. 60

**Amendamente
la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
nr. 180 din 15.05.2014**

În temeiul art. 59 și 65 al Regulamentului Parlamentului se înaintează următoarele amendamente vis a vis de conținutul proiectului de lege nr. 180 din 15.05. 2014.

La Art. VIII, ținând cont de faptul că în proiect au fost propuse modificările de rigoare prin care conceptul neadmiterii concurenților electorali ce nu respectă cota de gen la formarea listelor electorale a fost înlocuit cu aplicarea sancțiunii financiare, este necesar de exclus modificarea ce se referă la alin.(1) lit. a). În caz contrar prevederea respectivă prin prisma modificării propuse la alin.3 art.44 va atrage în continuare refuzul înregistrării concurentului electoral.

Drept urmare a comasării proiectului nr. 101 din 11.03.2014 cu proiectul nr.180 din 15.05.2014, modificarea alin.(2) din art.79 se propune în următoarea redacție:
"Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea cerințelor art: 41 alin.(2¹)".

Drept urmare a comasării proiectului nr. 101 din 11.03.2014 cu proiectul nr.180 din 15.05.2014, modificarea alin.(1¹) din art.126 se propune în următoarea redacție:
"Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea cerințelor art: 41 alin.(2¹)".

P.4 din art. X al proiectului urmează a fi exclus, deoarece art.374 din Codul muncii la care se propun modificările respective a fost abrogat la 18.12.2015 prin Legea nr.205 din 20.11.2015.

**Grigore NOVAC,
Deputat în Parlament**